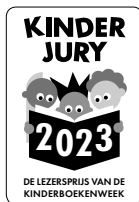

Alleen maar zee

Willemijn de Weerd

Alleen
maar
zee

*Dit verhaal is gebaseerd op gebeurtenissen die plaatsvonden
in 1953, tijdens de watersnoodramp en de periode daarna.*

Alleen maar zee

*Een aangrijpend verhaal over de watersnoodramp van 1953
Willemijn de Weerd | willemijndeweerd.nl*

ISBN 978-90-8543-507-5

ISBN e-book 978-90-8543-511-2

NUR 283

Omslagfoto istockphoto.com

Verantwoording achtergrondinformatie achterin
Foto's Watersnoodmuseum | watersnoodmuseum.nl
Teksten Canon van Nederland | canonvannederland.nl

Boekverzorging Buitenspel, Meppel

© 2022 UITGEVERIJ COLUMBUS - LEEUWARDEN

Alle rechten voorbehouden.

Columbus is onderdeel van Royal Jongbloed Publishing.

www.royaljongbloed.com

Inhoud

1. Storm	7
2. Ik blijf altijd bij jou.....	10
3. Als de zee komt.....	13
4. Ida	16
5. Overal zee.....	19
6. Naar zolder	22
7. Het poppenhuis	25
8. Een boot.....	29
9. Een vlot maken.....	33
10. Het dak op	37
11. Vestjes doorgeven	40
12. De lijst.....	43
13. De reddingsboot	47
14. In de war.....	51
15. Lege armen	54
16. Koosje	58
17. Een ramp.....	62
18. Slapen op zolder	65
19. Evacueren.....	68
20. Weer een hoestbui	71
21. In het ziekenhuis.....	74
22. Nog een lijst	77
23. Nieuws over Ida	81
24. Op zoek naar paarden.....	84
25. Bij de dokter	87
26. Zwarte kleren.....	90
27. De familiefoto	93
28. Een nieuwe tafel.....	97
Nawoord	101
Achtergrondinformatie watersnoodramp	103
Achtergrondinformatie tuberculose en Sonnevank ..	109
Woordenlijst.....	111

*In de woordenlijst achterin vind je een korte uitleg
van de schuingedrukte woorden in dit boek.*

1 Storm

Boos zit Riet op haar bed in de woonkamer. De dokter zoekt het maar uit. Ze is er klaar mee. Maandenlang heeft ze op haar rug gelegen. Naar het plafond gestaard. Ze wil mee naar de boerderij waar papa werkt. Eindelijk daar weer spelen met Lenie of Ida. Een rondje lopen met Koojsje in de wandelwagen. Het hoesten is immers allang gestopt. De koorts is weg. Ze is beter! Alleen heeft de dokter dat blijkbaar niet door.

‘Het lijkt me beter dat ze nog zoveel mogelijk bedrust houdt’, zei hij gisteren. Ze kon hem wel wat doen!

Vandaag is het zaterdag. Totdat ze ziek werd, was ze elke zaterdag op de boerderij te vinden. Dan borstelde ze Vino en speelde ze met Bink.

Papa heeft verteld dat de herdershond al die maanden elke zaterdag aan het begin van de oprit op haar heeft zitten wachten. Voor niets. Maar vandaag gaat ze hoe dan ook naar de boerderij. Bink heeft lang genoeg moeten wachten.

‘Pap, ik wil naar de boerderij.’ Ze stapt uit bed. Hopelijk hangt haar regenjas nog aan de kapstok. De regen klettert keihard tegen de ramen.

Mama kijkt papa ongerust aan. ‘Het lijkt mij niet verstandig dat ze meegaat.’

Daar was ze al bang voor. Allemaal de schuld van de dokter.

Riet kijkt haar vader smekend aan. Hij weet hoe fijn ze het vindt om op de boerderij te zijn. ‘Alstublieft?’

Papa kijkt uit het raam. Het is winter en behoorlijk koud. De struik voor hun huis zwiept heen en weer. En de takken aan de grote boom kraken eng. ‘Ik denk ook dat je beter thuis kunt blijven’, zegt hij.

‘Maar ik ben beter en kan heus wel mee!’ roept ze. ‘Ik heb de dieren zo gemist.’

Papa gaat naast haar op het bed zitten en slaat een arm om haar heen. ‘Ik begrijp je wel’, zegt hij. ‘Ik weet hoe graag je weer naar de boerderij wilt. Als het niet zo had gestormd, had ik je meegenomen.’

Boos laat Riet zich achterover vallen. ‘Het stormt zo vaak.’

Papa pakt haar bij beide armen vast. ‘Deze storm is anders’, zegt hij. ‘Moet je luisteren hoe hard het gaat.’

Riet vindt het meevallen. Als ze zich goed aankleedt, kan ze makkelijk mee. Ze is zo vaak met storm buiten geweest.

Buiten klinkt een klap, er valt iets op de grond. Riet kijkt naar buiten. Een dakpan ligt in duizend stukjes voor het raam.

‘Dit is levensgevaarlijk. Misschien moet jij ook maar thuisblijven’, zegt mama tegen papa. De wind begint steeds harder om het huis te razen.

Papa schudt zijn hoofd. ‘Ik moet even kijken hoe het met de dieren gaat, ze zijn vast onrustig door de storm. Dan loop ik daarna naar de dijk om te kijken hoe hoog het water staat.’ Hij trekt zijn regenjas en laarzen aan en loopt naar de deur.

‘Blijf niet te lang weg’, roept mama hem na.

Riet ziet papa weggaan. Het lukt hem bijna niet om te fietsen. Halverwege de weg valt hij om en staat even stil. Dan stapt hij opnieuw op. Nu gaat het beter. Als papa door de storm kan, kan zij het ook. Ze wil Bink en Vino gewoon even zien. Het hoeft niet lang te duren.

Als mama naar boven gaat om Koojsje uit zijn bed te halen, gooit Riet snel de dekens van zich af. Nu moet ze opschieten.

‘Wat ga je doen?’ vraagt Lenie.

‘Ik kijk even hoe het met Albino gaat.’

Lenie lijkt het te geloven. Snel trekt Riet haar jas en haar schoenen aan. Stilletjes opent ze de deur. De regen kletst in haar gezicht.

Ze loopt naar de schuur. Zie je wel, dat gaat prima. Ze weet echt wel hoe je door een storm heen moet komen. Van je ogen spleetjes maken en je capuchon goed vastmaken, zodat je haren niet steeds voor je gezicht waaien. Als ze kan lopen, lukt fietsen misschien ook wel. Dan is ze nog sneller terug. De boerderij staat vlak bij hun huis.

Ze pakt haar fiets en wrijft even over het zadel. Er ligt een laagje stof op.

Net als ze wil opstappen, hoort ze luid gekraak. Als vanzelf duikt ze in elkaar en van schrik laat ze de fiets uit haar handen vallen. Ze hoort een enorme dreun. Meteen doet ze haar handen boven haar hoofd. De grond trilt. Voorzichtig kijkt ze tussen haar armen door naar buiten.

De grote boom voor het huis is omgevallen! Het gras van de plek waar hij stond, is mee omhooggekomen. De andere boom in de tuin kraakt nu ook heel hard. Ze moet hier weg. Straks valt die ook om. Ze rent naar de achterdeur en trapt tegen een grote tak die voor de deur ligt. Ze kan er zo niet in! De tak is te dik, hij blijft liggen waar hij ligt.

O, nee, ze moet naar binnen voordat de andere boom omvalt. Ze trekt aan de deur. Hij gaat maar een klein stukje open. Als ze zich klein maakt, kan ze er vast wel langs. Ja, het lukt.

Rillend staat ze op de mat. Haar jas krijgt ze maar moeilijk uit. Dan hoort ze mama de trap af komen. Snel springt ze in haar bed en veegt haar gezicht droog aan de lakens. Net op tijd! Daar is mama met Koosje op haar arm. Haar gezicht is spierwit. 'Ik hoop maar dat papa snel terug is', zegt ze bezorgd.

2 Ik blijf altijd bij jou

‘Riet, mag ik bij jou liggen?’ Lenie staat naast haar bed op hun slaapkamer.

Riet houdt haar dekens omhoog. ‘Kun jij ook niet zo goed slapen?’ vraagt ze aan haar zusje. Ze ligt al een uur in bed, maar slapen lukt niet.

Lenie nestelt zich dicht tegen Riet aan. De storm gaat hevig tekeer. De ene keer lijkt het alsof het raam in hun slaapkamer kapotspringt, dan weer kraakt de boom voor het huis zo hard alsof hij elk moment kan omvallen. En de regen lijkt nog harder op het raam te kletteren dan een uur geleden.

Toen papa thuiskwam, heeft hij de grote tak van de boom met een hakbijl verwijderd en daarna de *vloedplanken* voor de deur gezet. ‘Ik ben bij de dijk gaan kijken’, vertelde hij. ‘Ik heb het water nog nooit zo hoog gezien. Ik hoop dat de dijken het houden.’

‘Toen de Duitsers tijdens de oorlog de polder lieten vollopen, bleef ons huis droog. Dus het zal nu ook wel goed gaan’, zei mama.

Papa knikte.

Best raar. Normaal maakt mama zich altijd zorgen en dan zegt papa dat het goed komt. Vanavond was het andersom. Riet zag aan papa’s gezicht dat hij mama niet geloofde.

Er klappert iets op het dak.

‘Straks waait het dak van ons huis.’ Lenie kijkt benauwd.

Riet kijkt uit het raam. De takken van de bomen zwiepen gevaarlijk heen en weer. En het glas in het raam lijkt te bewegen. ‘Het dak kan niet van ons huis waaien, alleen wat dakpannen’, troost ze Lenie. Eigenlijk weet ze dat niet zeker. Maar dat hoeft haar zusje niet te weten. Ze trekt haar dicht tegen zich aan.

‘Ik ben zo blij dat je niet meer in het *sanatorium* ligt,’ zegt Lenie. ‘Mama hilde vaak omdat ze dacht dat je dood zou gaan, dan werd ik heel bang. Maar papa zei altijd: “Die Riet is een vechter, die redt het wel.”’

‘Papa heeft gelijk’, zegt Riet.

Ze wil niet denken aan al die maanden dat ze zo’n koorts had. Aan dat hoesten, urenlang. Aan de vreselijke ziekenzaal. En al helemaal niet aan het meisje dat naast haar lag en op een dag haar ogen niet meer opendeed. Nee, ze wil aan fijne dingen denken. Aan Bink, aan Vino. Aan rennen op het strand met Ida.

Want ze is beter. Ze kan weer fijne dingen doen. Ze moet alleen wachten tot de storm voorbij is. Morgen waarschijnlijk en anders maandag. Ze ruikt aan Lenie’s haren. Het is fijn om haar zusje weer dicht bij zich te hebben. Om weer thuis te zijn.

‘Ga je nooit meer weg?’ vraagt Lenie.

‘Nooit meer. Ik blijf altijd bij jou.’

Na een tijdje hoort ze Lenie rustig ademen, ze slaapt. Riet draait zich om. Ze kan voor de zoveelste keer niet goed in slaap komen. Dat komt niet alleen door de storm. Het is ook omdat ze zoveel in bed ligt. Daarom wil ze zo graag overdag van het bed af. Ze wil buiten spelen, naar de zee. Als ze dat doet, kan ze weer heerlijk slapen, dat weet ze zeker.

Ze hoort papa en mama naar boven komen. Zachtjes gaat de deur van hun slaapkamer open. Mama zet de klok in hun kamer. En papa heeft boeken onder zijn arm. Wat gek! Die oude lelijke klok wil ze helemaal niet op hun slaapkamer. En de boeken die papa bij zich heeft, gaat ze echt niet lezen.

‘Wat doen jullie?’ vraagt ze.

‘Voor de zekerheid’, legt papa uit. ‘Als het water toch hoger komt, zou het jammer zijn als deze dingen kapotgaan.’

Mama strijkt even door haar haren. ‘Is Lenie weer bij je in bed gekropen?’ zegt ze met een glimlach.

Riet knikt en gaat weer dicht tegen haar zusje aan liggen. Even later komt papa met wat stoelen haar kamer in. Hun kleine kamertje wordt voller en voller. Papa blijft spullen stapelen. Nu is het helemaal niet gezellig meer.

Uitgerekend vandaag is ze bezig geweest met het mooi maken van haar kamer. Haar poppenhuis heeft ze tegen de muur gezet. En de meubeltjes die erin staan heeft ze een mooie plek gegeven. Lenie wilde er graag mee spelen, maar dat vond Riet niet goed. Ze had het allemaal net zo mooi neergezet. Van zolder heeft ze het stoeltje gehaald met haar naam erop. Waar ze altijd op zat toen ze klein was. Dat stoeltje heeft ook een plek in haar kamer gekregen. De beer die ze van Ida in het ziekenhuis kreeg, heeft ze erbovenop gezet. Het stond zo leuk allemaal bij elkaar.

Maar nu heeft papa het poppenhuis in de hoek van de kamer gezet. En het stoeltje met de beer ligt boven op alle andere stoelen. Wat zou hij allemaal nog meer naar boven halen? Opnieuw loopt papa de trap af. Gelukkig past het bed dat beneden staat niet door het trapgat. Als de zee komt, mag die dat stomme bed hebben. Dan hoeft ze er nooit meer in te liggen.

3 Als de zee komt

Het stormt zo hard dat Riet onmogelijk kan slapen, de wind rukt aan haar raam en giert om het huis. En wat is dat nou voor gek geluid? Ze gaat rechtop zitten en spitst haar oren. Het lijken de kerkklokken wel. Maar die luiden altijd op zondag net voor kerktijd, niet midden in de nacht.

Riet gaat op haar hurken zitten en schuift het gordijn open. Ze wrijft over haar armen. Het helpt niet, ze blijft kippenvel houden. Er loopt een man over de weg haar kant op, hij komt nauwelijks vooruit. Met een zaklamp schijnt hij op de weg. Dan ziet ze wie het is. Papa!

Ze pakt haar maillot die naast haar bed ligt en trekt hem aan. Haar trui doet ze over haar nachtjapon. Nog steeds heeft ze het koud. Stilletjes loopt ze naar de trap. Het is aardedonker, maar dat is niet erg. Riet weet de weg in het donker blindelings te vinden. Nu maakt de trap een draai.

Opeens blijft ze stokstijf staan. Dat geluid ... De ruit in de woonkamer kraakt alsof hij gaat breken. Riet houdt haar adem in. Gelukkig, het glas blijft heel.

Als ze bij de achterdeur gekomen is, ziet ze dat het konijnenhok van Albino niet meer voor de schuur staat! Het is volle maan, de schuur ziet ze duidelijk. Waar is het hok? Ligt het nou verderop? Het liefst zou ze naar buiten rennen, maar straks waait er weer een boom om, of valt er een dakpan boven op haar.

Papa loopt voorovergebogen. Met zijn hand houdt hij zijn pet vast. Die waait anders natuurlijk weg. De wind rukt ook aan zijn jas. Hij is vast weer bij de dieren op de boerderij geweest.

Nu ziet ze het konijnenhok opeens heel duidelijk. Het schijnsel van papa's zaklamp valt erop. De wind heeft het omvergeblazen.

O nee! Albino. Het arme beest. Hij zal toch niet ... Gelukkig! Papa heeft Albino in zijn armen. Maar zou hij nog leven? Riet doet snel de deur open. Meteen wordt die met een ruk uit haar hand getrokken en slaat tegen de muur. De wind raast naar binnen. De bloempotten vallen uit de vensterbank op de grond. De gordijnen zwiepen omhoog. Papa had gelijk. Deze storm is echt erger dan anders.

Papa verschijnt in de deuropening. 'Pak Albino en breng hem naar boven', zegt hij. Gelukkig, hij leeft nog! Ze krijgt een druipnat konijn in haar handen geduwd. Hij trilt helemaal, maar verder lijkt hij in orde. Gelukkig!

Papa pakt de klink van de deur en probeert de deur dicht te doen. Dat lukt bijna niet. Hij moet zich met zijn volle gewicht achterover laten vallen terwijl hij de klink vasthoudt.

Dan doet hij de lamp in de keuken aan en kijkt naar de ravage van kapotte bloempotten en aarde. 'Dit ruimen we later wel op.' 'Wat hebt u gedaan?' vraagt Riet, terwijl ze Albino zachtjes aait. 'Ik heb de dieren naar een weiland gebracht dat een stuk hoger ligt.' Papa trekt zijn regenjas uit. Water druppelt op de grond. Haar maillot wordt bij haar voeten helemaal nat. Snel doet Riet een stap naar achteren.

'Hoe ging het met Vino?'

'Hij was nat van het zweet en ik kreeg hem bijna niet rustig.'

Dieren voelen altijd goed aan wanneer er gevaar is, weet Riet. Ze brengt Albino naar boven. Lenie is wakker geworden. Dat is ook niet zo gek, met de herrie van de wind en het geluid van de klokken. Waarom luiden die dingen toch? Ze wordt er een beetje bang van, het is zo anders, zo raar. Er klopt iets niet.

Lenie wrijft slaperig in haar ogen.

'Hier, hou vast', zegt Riet tegen haar. Ze duwt Albino bij haar zusje op schoot en loopt meteen terug naar beneden, om papa te helpen met de scherven.

‘We gaan flessen met water vullen’, zegt hij, wanneer ze met vegeer en blik de scherven opgeruimd hebben.

‘Waarom?’ vraagt Riet.

‘Dan hebben we boven genoeg te drinken.’

Papa pakt worst en kaas uit de kast. Een zak brood gaat ook mee. Net als de kaarsen, met lucifers.

Riet wil papa vragen wat hij denkt dat er gaat gebeuren, maar ze is te bang voor het antwoord. In plaats daarvan brengt ze al het eten en drinken dat papa heeft klaargezet naar boven.

Mama heeft een klein lampje aangedaan. Lenie zit met Albino bij mama op het grote bed. En Koosje ligt op zijn buik in zijn ledikant naast het bed van papa en mama te slapen.

Riet zet het drinken in de vensterbank. Maar ze bedenkt zich, als de flessen door de storm kapotvallen, hebben ze geen water meer. Ze kan ze beter op de grond zetten.

Mama slaat een arm om haar heen. ‘Kom je bij mij op bed zitten?’ vraagt ze en ze geeft Riet een kus op haar voorhoofd.

Papa komt nu ook de slaapkamer binnen. Hij heeft alle winterjassen meegenomen. Daarna loopt hij nog een keer naar beneden om de schoenen te halen. Je kunt nu bijna niet meer door de slaapkamers lopen, zoveel spullen liggen er op de grond.

‘Ik ga helpen bij de dijk. We gaan zandzakken vullen’, fluistert papa zachtjes, om Koosje niet wakker te maken.

Mama pakt papa bij zijn arm vast. ‘Nee,’ zegt ze, ‘ga niet weg. Ons gezin is net weer compleet.’

‘Het moet’, zegt papa. ‘De dijken gaan het niet houden, we moeten ze versterken. Anders gaat het mis. Zorg dat iedereen hier warm aangekleed is.’

Daarna kijkt hij Riet en Lenie aan. ‘Als de zee komt, onthoud dan: pak iets van hout. Hout kan drijven.’